

Briuselis, 2021 01 05
COM(2021) 1 final

2020/0372 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros
dugno institucijos Tarybos ir Asamblėjos posėdžiuose**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos ir Asamblėjos posėdžiuose, dėl numatomų mineralinių išteklių eksploatavimo rajone taisyklių priėmimo ir įgyvendinimo (ISBA/25/C/WP.1) ir susijusių standartų bei gairių.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Mineralinių išteklių eksploatavimo rajone taisyklių projektas

Mineralinių iškasenų išteklių eksploatavimo šiame rajone taisyklių (toliau – taisyklės) projektu siekiama suteikti rangovams galimybę nuo mineralinių išteklių žvalgymo šiame rajone pereiti prie tų išteklių eksploatavimo. Tarptautinės jūros dugno institucijos Teisės ir technikos komisijos parengtas taisyklių projektas buvo išplatintas 2019 m. kovo mėn. ir šiuo metu jį svarsto Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryba. Taisyklių projektas rengiamas pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS) XI dalį ir susitarimą, susijusį su UNCLOS XI dalies įgyvendinimu. Taisyklių projekte reikalaujama, kad tam tikri klausimai būtų sprendžiami pagal Tarptautinės jūros dugno institucijos organų parengtus standartus ir gaires arba į juos atsižvelgiant. Standartai bus teisiškai privalomi rangovams ir Tarptautinei jūros dugno institucijai, o gairės bus rekomenduojamojo pobūdžio. Europos Sąjunga yra viena iš UNCLOS šalių¹. Pagal 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimo 98/392/EB 2 straipsnį Sąjunga ir valstybės narės koordinuoja pozicijas, kurių jos laikosi Tarptautinės jūrų dugno institucijos organuose, III priede nustatyta tvarka².

2.2. Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos posėdžiai

Taryba yra Tarptautinės jūros dugno institucijos vykdomasis organas. Būtent Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje vyksta derybos dėl taisyklių, kurios vėliau bus priimtos prieš jas pateikiant galutinai patvirtinti Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėjai, aukščiausiam politiniam organui, kurį sudaro 167 nariai ir Europos Sąjunga. Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryba taisyklės taikys laikinai, kol Asamblėja juos patvirtins. ES, kaip UNCLOS šalis, automatiškai yra Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėjos narė ir turi stebėtojos statusą Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje, kurią sudaro 36 Asamblėjos išrinkti nariai. Paprastai sprendimai Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje turėtų būti priimami bendru sutarimu. Jeigu visos pastangos priimti sprendimą bendru sutarimu išnaudotos, sprendimai procedūriniais klausimais priimami dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma, o sprendimai esminiais klausimais priimami dviejų trečdalių dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma. Kaip stebėtoja Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje, ES neturi balsavimo teisių. Tačiau ES turi teisę dalyvauti Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėjoje ir joje balsuoti.

¹ 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimas 98/392/EB dėl Europos bendrijos 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos ir 1994 m. liepos 28 d. Susitarimo, susijusio su jos XI dalies įgyvendinimu, patvirtinimo (OL L 179, 1998 6 23, p. 1).

² Įprastinė procedūra, taikoma pozicijoms Bendrijos kompetencijai priklausančiais klausimais; taip pat Europos Sąjungos sutarties V antraštinė dalimi reglamentuojama procedūra, taikoma klausimams, susijusiems su Europos Sąjungos užsienio politika.

2.3. Numatomas laikinas Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos taisyklių priėmimas

Pirmasis taisyklių projektas buvo pateiktas 2017 m. rugpjūčio mėn. įvykusiame Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos 23-ajame posėdyje. Tarptautinės jūros dugno institucijos Teisės ir technikos komisija bei Taryba susitarė dėl tvarkaraščio, kad derybas dėl taisyklių būtų galima užbaigti iki 2020 m., tačiau dėl COVID-19 pandemijos 2020 m. liepos mėn. planuota Tarybos 26-oji sesija buvo atidėta iki kito pranešimo.

Numatomos taisyklės šalims bus teisiškai privalomos pagal UNCLOS ir 1994 m. Susitarimą dėl UNCLOS XI dalies įgyvendinimo.

2.4 Numatomas taisyklių patvirtinimas Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėjoje

Kai Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryba baigs derybas dėl taisyklių ir galės jas laikinai priimti, jos bus pateiktos Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėjai svarstyti ir galutinai patvirtinti.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Numatytos taisyklės taip pat susijusios su esminiais klausimais, kurie pagal SESV 3 straipsnio 2 dalį priklauso Sąjungos išorės kompetencijai.

Visų pirma ES turi kompetenciją dėl taisyklių dalių, susijusių su jūrų aplinkos apsauga. Atsižvelgiant į SESV 3 straipsnio 2 dalies struktūrą kiekvienu konkrečiu atveju išorės kompetencija ES suteikiama: visų pirma dėl to, kad su jūrų aplinka susijusios UNCLOS nuostatos yra numatytos teisėkūros procedūra priimtame akte, kuriuo Sąjungos vardu sudaroma UNCLOS³; antra, dėl to, kad Sąjungos veiksmai, susiję su taisyklėmis, yra būtini, kad Sąjunga galėtų naudotis savo vidaus kompetencija, kaip, pavyzdžiui, įgytos kompetencijos aplinkos srityje atveju; galiausiai ES turi išorės kompetenciją, nes kai kurios taisyklių nuostatos gali turėti įtakos bendrosioms taisyklėms arba pakeisti jų taikymo sritį. Šiuo atveju taisyklių projekto dalys (ar susiję standartai ir gairės) apima arba gali paveikti ES *acquis* (visų pirma kiek tai susiję su ES antrinės teisės aktais aplinkos srityje ir kitais tarptautiniais susitarimais, kurių visateisė šalis yra ES), todėl dėl tų konkrečių dalių ES yra suteikiama kompetencija, kai kuriais atvejais – išimtinė.

Todėl ES turi teisę Tarptautinėje jūros dugno institucijoje laikytis pozicijos dėl šiame pareiškime pristatytų atitinkamų taisyklių dalių ir susijusių standartų bei gairių. Be to, pagal lojalaus bendradarbiavimo principą reikalaujama, kad valstybės narės Tarptautinės jūros dugno institucijos procedūrose laikytųsi tam tikros elgsenos.

Siūloma, kad pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos ir Asamblėjos posėdžiuose, būtų nustatyta pagal dviejų pakopų procedūrą. Tarybos sprendimu bus nustatyti pagrindiniai Sąjungos pozicijos principai bei gairės, vėliau ši pozicija prieš kiekvieną posėdį bus tikslinama neoficialiais Komisijos parengtais dokumentais, kurie aptariamai Tarybos darbo grupėje.

Į šį sprendimą įtraukti UNCLOS principai ir Europos žaliojo kurso⁴ bei Biologinės įvairovės strategijos⁵ tikslai, kaip raginama Tarybos išvadose „Pasaulinės biologinės įvairovės programos po 2020 m. rengimas. Biologinės įvairovės konvencija (BĮK)“⁶.

³ Tarybos sprendimas 98/392/EB.

⁴ COM(2019) 640 *final*.

⁵ COM(2020) 380 *final*.

⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15272-2019-INIT/lt/pdf>

Teisinis pagrindas

3.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

3.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „*nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą*“.

Sąvoka „*teisinę galią turintys aktai*“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „*gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį*“⁷.

3.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryba ir Asamblėja yra du iš trijų pagrindinių pagal UNCLOS 158 straipsnį įsteigtos Institucijos organų.

Taisyklės, kurias Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryba raginama priimti laikinai, yra teisinę galią turintys aktai. Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėjos galutinai patvirtintos taisyklės taip pat yra teisinę galią turintys aktai. Vadovaujantis UNCLOS 145, 153 ir 162 straipsniais ir Susitarimu, susijusiu su UNCLOS XI dalies įgyvendinimu, numatomi aktai bus privalomi pagal tarptautinę teisę.

Numatomu aktu Susitarimo institutinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

3.2. Materialinis teisinis pagrindas

3.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio.

3.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su aplinkos politika.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 191 straipsnis.

3.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 191 straipsnis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

⁷ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas Vokietija / Taryba, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos ir Asamblėjos posėdžiuose

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 191 straipsnį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 1998 m. kovo 23 d. Tarybos sprendimu 98/392/EB Sąjunga prisijungė prie Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS) ir 1994 m. liepos 28 d. Susitarimo, susijusio su jos XI dalies įgyvendinimu (toliau – Susitarimas);
- (2) pagal UNCLOS 162 straipsnio 2 dalies o punkto ii papunktį Tarptautinės jūros dugno Institucijos Taryba gali priimti ir laikinai, kol juos patvirtins Asamblėja, taikyti Institucijos normas, taisykles ir procedūras bei visas jų pataisas, atsižvelgdama į Teisės ir technikos komisijos ar kito atitinkamo pavaldaus organo rekomendacijas. Šiomis normomis, taisyklėmis ir procedūromis reglamentuojamas žvalgymas, tyrinėjimas ir eksploatavimas rajone bei Institucijos finansų valdymas ir vidaus administravimas;
- (3) ateinančiuose posėdžiuose Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryba turi priimti mineralinių išteklių eksploatavimo rajone taisykles;
- (4) pagal 160 straipsnio 2 dalies f punkto ii papunktį Tarptautinės jūros dugno institucijos Asamblėja gali svarstyti ir tvirtinti pagal 162 straipsnio 2 dalies o punkto ii papunktį Tarybos laikinai priimtas Institucijos normas, taisykles ir procedūras bei visas jų pataisas. Šiomis normomis, taisyklėmis ir procedūromis reglamentuojamas žvalgymas, tyrinėjimas ir eksploatavimas rajone bei Institucijos finansų valdymas ir vidaus administravimas;
- (5) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje ir Asamblėjoje, nes numatomos taisyklės Sąjungai, kaip UNCLOS ir Susitarimo dėl UNCLOS XI DALIES įgyvendinimo šaliai, bus privalomos;
- (6) poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje ir Asamblėjoje, tikslinga nustatyti ir dėl to, kad mineralinių išteklių eksploatavimo rajone taisyklės Sąjungai bus privalomos ir gali labai paveikti Sąjungos teisės turinį, visų pirma jūrų aplinkos apsaugos srityje;
- (7) su jūrų aplinkos apsauga susijusiais klausimais ES ir jos valstybės narės privalo laikytis atsargumo principo (SESV 191 straipsnis) ir ekosisteminio metodo (Direktyvos 2008/56/EB 3 straipsnio 4 ir 5 dalys, 10 straipsnis ir I bei VI priedai; Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 2 straipsnio 3 dalis; Direktyvos 2014/89/ES 5

straipsnis). Šiuo teisiniu pagrindu grindžiamas siūlomos pozicijos, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, turinys;

- (8) kadangi Tarptautinės jūros dugno institucijos Taryboje Sąjunga turi tik stebėtojos statusą ir jos galimybės pareikšti savo poziciją yra ribotos, Sąjungos poziciją turi pareikšti Sąjungos valstybės narės, kurios yra Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos narės,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos posėdžiuose, yra išdėstyta priede.

2 straipsnis

Kai Sąjunga dėl riboto stebėtojos statuso negali pareikšti savo pozicijos, 1 straipsnyje nurodytą Sąjungos poziciją Tarptautinėje jūros dugno institucijos Taryboje pareiškia ir jos laikosi Sąjungos valstybės narės, kurios yra Tarptautinės jūros dugno institucijos Tarybos narės.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai ir valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*